

Muuttolintuja

Pau
Valent

Muuttolintuja

Pau Valent

Syksyisin serkkuni nousevat siivilleen,
auraavat pilvipellon,
pudottelevat nokistaan
kirkuvia rivejä rakkaudesta,
siementä tuoreisiin uriin.

Kaltereiden välistä
katson heidän liitoaan,
toivottaisin hyvää matkaa
mutta eivät he minua kuule.

Talviöinä uneksín:
tulisi edes yksi
matkojen runtelema
partisaanivelí,
tiirikoisi nokallaan auki
sydäntäni painavan rautalukon.

Riikka Johanna Uhlig

SCRIBO ERGO SUM

Kiitän kaikkia teitä, jotka olette tavalla tai toisella osallistuneet tämän kirjan tekemiseen.

Sami Serolaa hänen avustaan kirjastoalan koulutukseen liittyvissä asioissa. Riikka Uhligia runosta. Liisa Keitaanpäättä kannustuksesta ja neuvoista. Elina Lindgreniä oikoluvusta. Kari Maisalaa avusta moottoripyöräilyyn liittyvissä teknisissä kysymyksissä.

Ja kaikkia reposaarelaisia jotka kauan sitten otitte vieraanvaraisuudella vastaan mantereelta muuttaneen muukalaisen.

© 2025 Pau Valent

Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,
Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-9580-4

Tavernan satakielet

Lapsena Emilia oli juoksennellut paljain varpain rantakivillä. Hän oli uinut kylmässä meressä aaltoja uhmaten ja istuskellut auringon laskeutessa silokallioilla unelmoimassa.

Emilia tunnisti meren tuoksun ja tiesi miltä tuoksuvat vastasavustetut silakat kun tuuli käy kalasataman suunnalta.

Hän oli kuullut jäiden kumun talven pakkasöinä, ja sen kuinka ahtojäät ryskyvät rantakallioita vasten. Tai miten tuuli vihelsi nurkissa ja ikkunoissa, syysmyrskyn pyyhkiessä saaren yli.

Kun kevät koitti, ja muuttolinnut saapuivat, Emilia saattoi kuvitella onnentunteen, jonka nämä kokivat palatessaan loputtoman pitkän ja väsyttävän lentomatkan päätteeksi synnyinsaarelleen. Riemun, joka sai ne laulamaan täysin rinnoin, kun luonto jälleen kerran kukoisti kevätauringon lämmössä vehreänä, tuoksuvana ja täynnä elinvoimaa.

Emilia olisi itsekin halunnut olla yksi heistä - muuttolintu.

Elettyään onnellisen lapsuuden, Emiliasta kasvoi onnellinen aikuinen. Hän oli yksi niitä ihmisiä, jotka osasivat nauttia pienistä iloista kuten: kangaspuilla kutomisesta, pääsiäismunien maalaamisesta lasten kanssa, marjahillojen keittämisestä, pianon soitosta, metsässä kävelemisestä ja ennen kaikkea laulamisesta.

Seitsemäntoistavuotiaana Emilian elämään saapui Emil, joka hurmasi hänet Ford Mustangillaan. Emil ikuisti heidän nimensä Länsirannan silokallioon, kuten kymmenet sulhot olivat tehneet ennen häntä.

Emil antoi Emilialle timanttisormuksen, jota tämä yhä kantoi vasemmassa nimettömässään. Mustang sen sijaan kesti vain muutaman vuoden, kunnes se jätti heidät metsätielle jossain Noormarkun perukoilla.

Keväällä, Emilian päästyä ylioppilaaksi, juhlittiin myös hänen ja Emilin juhannushäitä. Pian sen jälkeen syntyi Joonas, ja esikoista seurasi pikkuveli Petteri. Nämä kaksi ihmisenalkua pitivät huolen siitä, että seuraavat vuodet tulisivat olemaan kiireistä aikaa Emilian elämässä.

Vuosien vierieessä Emiliassa voimistui tunne siitä, että hän oli kuin muuttolintu, jonka siivet oli katkaistu. Se joka ei pääsisi milloinkaan lentämään yli maiden ja merien, ei näkisi omin silmin maailman ihmeitä, eikä kokisi seikkailuja vierailta mailla. Hän ei voisi tavata muita muuttomatkalaisia, nauraa ja laulaa heidän kanssaan nuotion äärellä, kuten ennen vanhaan lämpiminä kesäiltoina, auringon viipyillessä horisontin yllä.

Toisinaan Emilia olisi halunnut matkustaa vaikkapa vain junalla Helsinkiin. Tehdä niin ilman miestänsä ja lapsia. Tai kenties yhdessä Lissun kanssa. Olla yötä hotellissa. Mennä teatteriin tai konserttiin, ja syödä illallista ravintolassa.

Sellaisesta matkasta sitä saisi kosolti energiaa, jolla kestää pitkä ja tuulinen talvi saarella, jonka autioita katuja vain muutama harva katuvalo yritti valaista, jotta mereltä vyöryvä mustuus ei nielaisisi sisäänsä koko kyläpahaista.

Lomamatkoista etelän maille Emilia ei tohtinut haaveilla. Ne eivät olleet häntä varten. Hän piti enemmän metsissä samoilusta, sienestämisestä ja marjojen poimimisesta. Rannoilla kulkemisesta, tai vaikkapa vain lahdella soutelemisesta omalla soutuveneellä.

Eipä silti, eihän heillä ollut varaa etelänmatkoihin. Emilin intohimona oli nimittäin ympäröidä itsensä koneilla ja laitteilla. Hänen kaikki vapaa-aikansa kului niiden parissa näpräämiseen. Ja koska aina piti olla uusi auto, mönkijä, vene, motocrosspyörä tai moottorikelkka, niin ymmärsihän sen, että siihen perheen rahat hupenivat.

Emil ei ymmärtänyt Emilian tarvetta samoilla metsissä jalan, jos kerran sinne moottoripelilläkin pääsi. Hän vakuutteli Emilialle, että oli paljon parempi kiittää Busterilla sinne, minne sitä sitten olikaan menossa, kuin soudella lahdella ikälopulla soutuveneellä.

Kun Emilia puolestaan väitti, ettei hän voinut sietää Busterin meteliä ja jyskettä, Emil sanoi ymmärtävänsä vaimoan ja kertoi juuri tästä syystä hankkineensa ilmajousitetut istuimet. Mutta Emilia rakasti pientä, puista

soutuvenettään, jonka hän oli saanut lahjaksi isältään. Hän lakkasi ja maalasi sen joka kevät, ja Emil sai sitten vetää sen rantaan mönkijällään.

Perheen elämä oli yksinkertaista ja vailla sen suurempia huolia. He asuivat tutussa ja turvallisessa pihapiirissä, samassa vanhassa talossa, missä Emilia oli itsekin varttunut.

Joonas, hänen esikoisensa, nukkui nyt huoneessa, joka oli aikanaan ollut Emilian. Sen kahdesta ikkunasta aukeni näkymä risteäville kaduille, ja sieltä saattoi seurata kuinka saarelaiset tulivat ja menivät.

Emilian vanhemmat olivat muuttaneet pienempään asuntoon rakennuksen toisessa päässä. Kaksioon, joka oli aiemmin ollut vuokralla. Tämä oli käytännöllinen ratkaisu heille kaikille. Isovanhemmat huolehtivat lapsenlapsistaan, nyt kun nämä olivat pieniä. Aikanaan Emilia sitten huolehtisi omista vanhemmistaan. Suurella pihalla oli tilaa paitsi lapsille, niin myös omenapuille, marjapensaille sekä Emilin harrastuksille. Mahtuipa sekaan vielä kaksi kissaakin.

Kun pojat varttuivat, oli vain luonnollista, että he puuhastelivat piharakennuksessa yhdessä isänsä kanssa. Toisinaan Emiliasta tuntui siltä, että hänen lapsensa olivat hänet hylänneet. Häntä tarvittiin vain ruuanlaittajana ja pyykinpesijänä.

Ajoittain Emilia tunsu itsensä yksinäiseksi. Hänen parhaalla ystävällään Lissulla oli myös pieniä lapsia, joten tästäkään ei juuri seuraa ollut. Siksi Emilia uppoutui yhä useammin kirjojen kiehtovaan maailmaan. Jännittävät,

romanttiset, traagiset ja onnelliset kirjat täyttivät tyhjiön hänen elämässään. Tavallaan se oli aivan luonnollista, sillä hoitihan hän kylän kirjastoa.

Kirjasto sijaitsi sosiaalitoimiston yläkerrassa, vain kahden korttelin päässä kotoa. Se oli samassa paikassa jo silloin, kun Emilia oli lapsi. Hänellä ja hänen koulukavereillaan oli tapana istuskella lukusalissa tekemässä läksyjä tai lukemassa kirjoja ja sarjakuvalehtiä.

Kirjaston lattia narisi yhäkin samoista kohdin ja tuoksu, jonka Emilia oli lapsena päätellyt olevan kirjojen tuoksua, oli yhä vieläkin sama.

Emilian arki muodostui kolmiosta, jonka päätepesteinä olivat hänen kotinsa, kirjasto ja ruokakauppa. Ne kaikki sijaitsivat saman kadun varrella. Ainoat poikkeukset saarelaiselämän rutiineihin toivat satunnaiset matkat vaateostoksille kaupunkiin, pakolliset vierailut Emilin vanhempien kotona juhlapyhinä, ja illanvietet kylän ainoassa baarissa, jota kutsuttiin nimellä Taverna.

Taverna oli alun perin ollut pelkkä kioski. Sen katettua terassia oli kerta toisensa jälkeen laajennettu, ja lopulta katoksen alle oli rakennettu seinät. Tällöin se lakkasi olemasta kioski ja se muuttui baariksi.

Kun Martta osti Tavernan viisitoista vuotta aiemmin, hän rakennutti entiseen kioskiin keittiösiiven ja alkoi valmistaa siellä lounaita. Tämä olikin tuottoisa liikeidea, sillä Taverna oli koko saaren ainoa lounasravintola.

Rakennuksen seinät olivat tupakansavun tummentamaa lastulevyä, mutta Martta palkkasi maalarin maalaamaan kaiken kellanruskeaksi ja laitatti seinille puolipaneelin. Ikkunoissa oli tuplalasit, jotka oli kiinnitetty listoilla suoraan seinien aukkoihin ilman karmeja. Puuseppä asensi niiden päälle ristikot, ja kun Martta vielä lopuksi ripusti ikkunoille värikkäät verhot, saattoi jo sanoa, että Taverna muuttui baarista ravintolaksi. Se säilytti kuitenkin entisen nimensä.

Vuosien mittaan paikka oli täyttynyt sekalaisista koriste-esineistä. Ja sen seinille oli ripusteltu viirejä ja postikortteja vierailta mailta. Eräässä nurkassa roikkui suuri laivakello, jota kaikki varoivat visusti koskemasta, sillä kerrottiin, että sillä, joka kelloa kilautti, oli velvollisuus tarjota kierros koko asiakaskunnalle.

Tavernassa oli jo vuosia ollut perinteenä pitää lauluiltoja, mutta aivan hiljattain kaljankittaajien yhteislaulutilaisuudet olivat saaneet väistyä, ja niiden tilalle oli tullut uutuus kaukaa Japanista asti. Hanuristi oli saanut mennä, ja hänen vanhan ja kuluneen tuolinsa tilalle asennettiin karaokelaitteisto.

Monet kanta-asiakkaista olivat skeptisiä uutuuden suhteen, ja muutosvastarintaakin esiintyi. Aivan aluksi vehkeet seisoivat suurimman osan ajasta tyhjänpanttina, ja vasta aivan loppuillasta kaikkein humalaisimmat rohkaistuivat tarttumaan mikkiin, ja kajauttamaan ilmoille Metalicaa tai Bon Jovia.

Vähä vähältä uudet tuulet toivat uusia asiakkaita, ja levy-yhtiöiden herrat ymmärsivät laajentaa karaokelaitteiden

kappalevalikoimaa vähän enemmän suomipopin suuntaan. Näin popmusiikki syrjäytti lopullisesti iänikuisen hanurin vingutuksen ja iskelmäjollotuksen.

”Emilia, näytä sinä kuinka lauletaan”, Lissu sanoi kerran.

Emilia oli lauleskellut koko ikänsä, mutta julkisesti laulaminen oli tietenkin vallan jotain muuta. Suostuttelun jälkeen hän vetäisi kappaleen *I Wanna Dance With Somebody*. Aluksi hieman arastellen, mutta loppua kohti hänen äänensä ylsi sellaisiin korkeuksiin, joita kuppilassa ei oltu koskaan aikaisemmin kuultu. Jopa Martta tuli oikein halaamaan ja onnittelemaan Emiliaa. Hänellä, jos jollain, oli korvaa musiikille, kuuntelihan hän humalaisten kailoituksia ilta toisensa perään.

”Sinähän se taidatkin olla Eeventin jälkeläisiä”, Martta kuiskasi Emilian korvaan.

Näin kylässä oli tapana sanoa, mikäli joku kunnostautui jollakin aivan erityisellä tavalla. Mutta Emilian suvussa Eeventistä ei puhuttu, vaikka oli kyllä tiedossa, että Emilian isoisa saattaisi olla kuuluisan tangolaulajan avioton lapsi.

Tällainen palaute rohkaisi Emiliaa jatkamaan, eikä kestänyt kauaa, kun hän jo oli vaatimattoman kyläkapakan suoranainen ohjelmanumero.

Eräänä iltana Tavernassa Emilia tutustui Anttoniin. Tämä oli asustellut paikkakunnalla jo jonkin aikaa.

Lissu tiesi kertoa, että mies oli eräänä aamuna lampsinut reppuineen kyläkauppaan. Itse hän oli tuolloin kyykkinyt hyllyttämässä viiden kilon puolikarkeita kuiva-aine hyllyjen

välissä. Nostaessaan katseensa, hän näki maustehyllyn vierellä suuret, mustat nahkasaappaat. Saappaista nousi kauhtuneiden farkkujen lahkeet, jotka päättyivät täydelliseen miehiseen takamuksen, jonka päällä roikkui painovoimaa uhmaten suuri vihreä reppu. Lissulla oli taito kuvailla tavallisiakin asioita sillä tavoin, että ne kuulostivat radiokuunnelmilta.

Lissu kertoi jääneensä tuijottamaan näkyä, samalla kun hän oli asettelevinaan jauhopusseja alahyllylle, kuunnellen tulokkaan ja kauppiaan välistä keskustelua.

Mies kertoi tulleen rakentamaan pohjoista saaristotietä, ja hän tarvitsi majapaikan. Koska leirintäalue oli kiinni, hän oli tullut kysymään, josko kauppias tietäisi jonkin kortteerin, jossa hän voisi majoilla siihen saakka, kunnes löytäisi itselleen vuokra-asunnon.

Kauppias ohjasi tulokkaan kokeilemaan onneaan Männistön Tapion luona Luotsikadulla. Tämä kun vuokrasi kesäaikaan huoneita turisteille. Vähän myöhemmin niin reppu kuin takamuskin poistuivat kaupasta saappaat kopisten.

Mahdollisesti Antton oli jo tuttu näky Tavernassa, mutta Emilia tapasi hänet vasta hieman ennen vappua. Koko mies olisi saattanut jäädä Emilialta täysin huomaamatta, mutta kun tämä tarttui mikrofoniin, ja kajautti ilmoille *Autiotalon*, Emilialle tuli sellainen outo tunne, kuin tämä laulaisi hänelle.

Anttonin esitys sai raikuvat aplodit. Martalta oikein vierähti kyynel laulua kuunnellessaan, ja hän heltyi

tavoistaan poiketen tarjoamaan ilmaisen kierroksen Anttonin pöytäseurueelle. Huhuiltiin nimittäin, että Martta oli tuon esitetyn kappaleen laulajan täti.

Kun Emilia hetkeä myöhemmin antoi kaikkensa *It Must Have Been Love* kappaleella, keinuen viettelevästi musiikin tahdissa, yleisö oli yksimielinen siitä, että tällä kertaa Dingo hävisi Roxettelle 0-1.

Oman onnistumisensa, ja äänekkäiden taputusten huumaanana, Emilia ei heti huomannut sitä, että Antton seisoi hänen vieressään.

"Onnittelut! Komeasti vedetty!" mies sanoi syvällä, sointuvalla äänellään ja ojensi hänelle suuren kätensä. Kun Emilia vastasi kättelyyn, tämä yllättäen kumartui ja suuteli Emiliaa kädelle kuin jotain kuninkaallista ikään.

Emilia lehahti punaiseksi eikä tiennyt mitä sanoa.

"Antton", mies sanoi esitellen itsensä.

"Emilia", Emilia nielaisi.

Vaikka kyse ei ollut tuon merkittävämmästä tapahtumasta, eikä se herättänyt sen kummempaa huomiota, Emilian arki järkkyy kuitenkin pienen maanjäristyksen verran. Hän tunsu itsensä jälleen nuoreksi tytöksi. Samalla tavoin kun luonto heräsi kukoistukseensa, Emiliaakin puhkesi kukkaan tuona keväänä.

Muutoksen Emiliaassa näkivät vain ne muutamat, jotka hänet parhaiten tunsivat. Ennen kaikkea sen huomasi siitä, että hän lauleskeli enemmän kuin tavallisesti. Siivotessaan

hän lauloi suomipoppiä, pojilleen *Smurffeja*, kirjastossa Emilia hyräili balladeja, ja kevätmyrskyssä rantakallioilla hän kajautti *Bohemian Rapsodyn*.

Emilin ja Emilian suhteelle karaokeilta muodosti eräänlaisen virstanpylvään. Se oli alkua sille, mitä myöhemmin tulisi tapahtumaan.

Emilia näki Anttonin laulavana ritarina, joka polvistuneena hänen jalkojensa juureen suuteli hänen kättään, ja sellaisiin sfääreihin Mustangilla ratsastavan maalaispojan oli mahdotonta yltää.

Emil oli käyttäytynyt mustasukkaisesti aina heidän suhteensa alusta asti. Sen Emilia hyvin tiesi. Miehellä oli tapana ilmestyä odottamatta sinne, missä Emilia kulloinkin sattui olemaan. Hän teki eräänlaisia pistokokeita, nähdäkseen kenen seurassa hänen vaimonsa oli. Nämä olivat ikään kuin rakkaudenosoituksiksi naamioituja epäluottamuslauseita.

Kerran, kun Joonas ja Petteri olivat vielä aivan pieniä, Emilia matkusti lastensa kanssa viikonlopuksi sisarensa luokse Kankaanpäähän. Aivan yllättäen Emil ilmestyi paikalle, vaikka hänellä oli tuolloin työvuoro. Hän oli vaihtanut sen työtoverinsa kanssa tullakseen noutamaan perheensä. Jotta Emilian ja poikien ei tarvitsisi istua linja-autossa. Näin Emil asian selitti, eikä Emilia tiennyt ollako imarreltu vai harmissaan.

Emilia muisti useita vastaavanlaisia tapauksia heidän yhteisen elämänsä varrelta. Emilin käytös ei ollut pahantahtoista, eikä vähimmässäkään määrin vihamielistä.

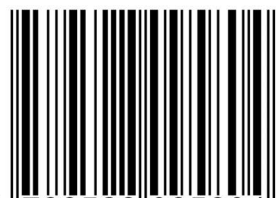

**“Katse hänen silmissään
on alku kertomukselle
jonka haluaisin lukea loppuun.”**

Antton kirjoitti runon pahvinpalalle,
sujautti sen sivujen väliin
ja palautti kirjan Emilialle kirjastoon.

“Aivan tavallisista äideistä, vaimoista
ja kirjastotädeistä vaivaudutaan harvoin
kirjoittamaan romaaneja.
Ja jos vaikka kirjoitettaisiinkin,
niin ei niistä mitään eeposta kuitenkaan syntyisi.”

”Kun lukee kirjan ensimmäiset rivit,
ei voi tietää miten tarina päättyy.”

9 789528 095804

